

מטרות הפעולה:

1. החניכים יחוו שבתחושת הערבות כלפי יהודי התפוצות יש קושי.
2. החניכים יבינו כי מוטלת עלינו חובה לדאוג לאחינו בתפוצות מכוח מצוות "לא תעמוד על דם רעך".
3. החניכים יבינו שהדרך לבטא את הערבות ההדדית היא לפעול לקירוב אחינו הרחוקים.

עזרים:

- שלטים "גלות" ו-"יהודי" לשלב ב'
- כרטיסי אותיות הפסוק "לא תעמוד על דם רעך" לשלב ב'

שלב א':

הקושי בתחושת הערבות

נציג בפני החניכים את הדמות "מלי פישמן".

נשאל את החניכים:

- מה דעתכם על תגובתו של בן הדוד?

- מה גורם לבן הדוד להגיב כך?

נוסיף ונשאל:

- האם מלי מרגישה חלק מעם ישראל? האם אכפת לה מהזהות היהודית שלה?

- האם היא בחרה במצב שלה?

- מה מוביל יהודים כמו מלי פישמן להגיע למצב זה?

נגיע עם החניכים למסקנה כי ייתכן שההתנהגות שלה מכעיסה, ואולי לא "מתחשק" לנו להציל אותה

כי היא בוחרת בחיי הגולה והיא לא מרגישה חלק מאיתנו. נכוון את החניכים לכך שאמנם זה נראה שהיא בוחרת,

אך יש לזכור שהיא בבחינת "תינוק שנשבה". כמו שראינו במערכים הקודמים,

האויב המרכזי בגולה הוא הגולה עצמה שגורמת לאובדן הזהות היהודית.

היהודי בגולה אינו מודע לחשיבות העלייה לארץ ולסגולת העם היהודי. הגולה,

והפיתויים שהזכרנו אותם בפעולה השנייה מחזיקים אותו ב"שבי", עד כדי התבוללות.

למרות הקושי שלנו להזדהות איתם ולהבין אותם, ולמרות התחושה שזו הבעיה שלהם, חובת הערבות מוטלת גם כלפיהם,

ואנחנו ממש מצווים על זה. איך אנחנו לומדים את זה? לשם כך נעבור לשלב הבא.

שלב ב'

"לא תעמוד על דם רעך"

נשחק עם החניכים משחק חתול ועכבר. לחניך המשחק בתפקיד החתול נתלה שלט: "גלות",

ולחניך המשחק בתפקיד העכבר נתלה שלט: "יהודי". ליתר החניכים נגדיר כי תפקידם לעזור ל"יהודי" ולהציל אותו

מה"גלות".

לאחר המשחק נשאל את החניכים:

- מה מביא אותנו להיות פעילים בהצלת יהודי התפוצות מסכנות הגלות?

- האם באמת אנחנו מחויבים להציל את יהודי התפוצות, או שמא זו "הגדלת ראש" שלנו, מעין מעשים של לפני משורת

הדין?

יש להניח שהחניכים יחושו כי אנו אכן מחוייבים לכך, אך לא בהכרח ידעו לציין מצווה מוגדרת. כדי לעזור לחניכים לגלות את התשובה נשחק עם החניכים עוד משחק: נניח את אותיות הפסוק: "לא תעמוד על דם רעך" הפוכות. נחלק את החניכים לשתי קבוצות. כל קבוצה צריכה לגלות מה הפסוק המסתתר. כל קבוצה בתורה מנחשת אות. אות נכונה=נקודה, אות לא נכונה=פחות נקודה. אם נאמרה אות נכונה, נחשוף אותה לכל אורך הביטוי. קבוצה שמנחשת ראשונה את הביטוי, מקבלת שלוש נקודות.

לאחר חשיפת המצווה נשאל:

- מה משמעותה של המצווה?

- כיצד היא מחייבת אותנו להצלת יהודי התפוצות?

נלמד עם החניכים כי משמעות הציווי "לא תעמוד על דם רעך" היא שאם אדם רואה את חברו בסכנת חיים, עליו לעשות כל השתדלות להצילו. חכמים מדגישים לנו כי אם אנו מצויים על הצלת הגוף, כל שכן שאנו מצויים על הצלת הנפש. כמו שראינו בפעולות הקודמות, יהודי התפוצות נמצאים בסכנה מתמדת של אובדן הנפש, לצד סכנה מועטת יותר של סכנת הגוף (למדריך, ראה מקורות בנספחים).

שלב ג'

של קירוב לבבות כביטוי לערבות

נשאל את החניכים:

- כיצד נוכל לממש את הערבות ההדדית כלפי יהדות התפוצות?

- האם ביכולתנו להשפיע עליהם? באיזה אופן?

נספר לחניכים סיפור המדגים ערבות הדדית כלפי יהודי הגולה והצלת נפש מישראל.

נשאל את החניכים:

- מה גרם לרב להתמיד במעשיו?

- האם מישהו הבטיח לרב שמאמצי יצליחו?

- האם ייתכן שמתוך מאה טישים יושפעו רק בודדים?

אכן, מצבם של יהודי התפוצות קשה. אף אחד לא מבטיח שנצליח, וגם אם יהיו הצלחות,

ייתכן שהן יהיו בודדות. מסיפור זה ראינו כי עדיין חובה עלינו לעשות ולפעול,

גם אם לא תמיד נראה פירות מיידיים, וייתכן שנציל רק נפשות בודדות מים האובדים בגולה,

אך "כל המציל נפש אחת כאילו הציל עולם מלא". וחובתנו, "לא תעמוד על דם רעך", עומדת בתוקפה.

לסיכום:

בפעולה הבחנו במורכבות שבתחושת הערבות כלפי יהודי התפוצות, משום שהם בחרו בהתנתקותם מהארץ ולעיתים גם מהעם.

המשכנו וראינו כי על אף זאת אנו מחוייבים להצילם ולפעול למענם,

גם אם אחוזי ההצלחה שלנו לא יהיו גבוהים.

בכך נקיים את מאמר הברכה "מקבץ נדחי עמו ישראל" - פיזית ורוחנית כאחת.

קוראים לה מלי פישמן האמת שקוראים לה מרים, אבל היא
כבר מזמן לא משתמשת בשם הזה.
היא הבינה שאם היא רוצה להיות חלק מהחברה האמריקאית,
היא צריכה להיפטר מהשם היהודי.

פעם היא עוד הייתה נוסעת לבית הכנסת בשבתות. עכשיו
כבר ממש אין לה זמן - "טיים איז מאני" (זמן שווה כסף).
רוב היום היא במשרד, בחברת היי-טק מצליחה. להורים היא
קופצת פעם בשבוע, ביום שישי בצהריים, כי אחרי הכול,
"אין כמו העוף של שבת". בן דוד שלה עלה לארץ לפני
שנתיים, והתחזק שם. מאז הם מתכתבים במייל.
מדינת ישראל ממש לא בראש מעייניה, אבל איתו היא
מתכתבת. האמת שכבר הרבה זמן היא לא כתבה לו.
פשוט היו דברים חשובים יותר. וגם... היא התלבטה הרבה זמן
אם לספר לבן דוד שלה או לא. אתמול היא החליטה לעשות
מעשה,

וכתבה לו על החבר החדש שלה. כנראה הם יתחתנו בסוף יולי.
היא קיוותה שבן דוד שלה לא ישאל, אבל הוא שאל.
התשובה היא: "לא, הוא לא יהודי". בן דודה השיב לה בקצרה.
"אני לא מכיר בת דודה כזאת". מאז היא לא שמעה ממנו,
וכנראה שגם לא תשמע.

גלות

יהודי

ל א ת ת ע ת

ו ד ע ל ד

מ ר ע ר

השמש נטתה כלפי מערב. רוח קלה הרעידה את צמרות העצים הגבוהים, שהקיפו את כפר הנפש.

מאות הבנות ששהו במקום עשו את הכנותיהן האחרונות לקראת השבת המתקרבת.

תחושה של צפייה דרוכה מלאה אותן. השבת יתקיים ה'טיש' הגדול.

'קמפ אמונה' הוא מפעל קיץ חנוכי, שיסד הרב יעקב-יהודה הכט ז"ל,

דמות רבנית חב"דית. בכל שנה רכז במחנה-הקיץ מאות בנות יהודיות מכל האזור.

רבן באו מבתים שלא קימו בהם חיי תורה ומצוות,

אך בחדשים ששהו במחנה הן ספגו אוירה יהודית חסידית אמתית.

רבות מהן שמעו בו לראשונה על משגים כמו סדור, שבת, כשרות.

מנהג מיוחד נהג הרב הכט. מדי שנה היה עושה שבת בחברת הבנות, ועורך עבורן מעין 'טיש' חסידי.

לקראת הארוע היה אולם האכל הגדול משנה את פניו ומקבל דמות של בית-מדרש חסידי:

שלחן מרכזי גדול ו'פירמידות' סביבו.

החניכות, שרבן לא פגשו מעולם דמות רבנית כלשהי,

היו מצטופפות סביב השלחן המרכזי

ומביטות מרתקות ברב החסיד שבתוך.

הרב הכט היה מנצל הזדמנות זו כדי להרביץ בחניכותיו מנת יהדות מרכזת שלא תשכח מהן לעולם.

ב'טיש' היה משלב שירה חסידית שמחוררים דברי-תורה וספורים מסרתיים מעוררים; מתבל בנגון חסידי מעורר רגש,

מוסיף מלות חזוק והתעוררות ומסים את הטקס כשהוא יוצא ברקוד חסידי סוחף.

באותה שנה היה הרב הכט נתון בעצומו של אבל אחרי אביו שנפטר.

הבנות חשבו שהפעם ימנע מעריכת ה'טיש' החגיגי

, אך הוא הודיע שה'טיש' יתקיים כבכל שנה. "במהלך ה'טיש' אסביר מדוע אני כה

מתעקש לקיים אותו",

השיב לשואליו. ה'טיש' כבר היה בעצומו.

הבנות נסחפו באוירה המיוחדת, והיו מלאות חדוה והתרגשות.

ואז פתח הרב הכט וספר:

זה קרה לפני כמה שנים. ישבתי במשרדי,

והטלפון צלצל. אני אומר 'הלו',

אבל מעברו השני של הקו נשמעו רק אנחות חנוקות.

הבנתי שהאלמוני שמעבר לקו מתקשה

להרגע מבכיו. המתנתי בסבלנות

, וכעבר דקה נשמע קולה של אשה: "הצילו, ראב"ו!"

אלה היו שתי המלים הראשונות שהוציאה מפיה.

אחר-כך ספרה מה מעיק עליה. בתה הבכירה מתרועעת כבר זמן ממשך עם בחור אמריקני

לא יהודי.

היא ובעלה אמנם אינם שומרי מצוות, אבל

כשהבחינו שהקשר בין השניים הולך ומתהדק – נחרדו.

הם לא יכלו לעכל את הרעיון שבתם האהובה לא תנשא ליהודי.

פְּעָמִים רַבּוֹת בִּקְשׁוּ מִבְּתֵם לַעֲזֹב אֶת חֲבֵרָה
הַגּוֹי, אֲךָ הִיא אֶטְמָה אֲזַנְיָה מִשְׁמַע.
יוֹם אֶחָד בְּשָׂרָה לָהֶם, כִּי בִקְרוֹב תִּנָּשֵׂא
לוֹ. הַהוֹרִים לֹא יָדְעוּ אֶת נַפְשָׁם
. כָּל מֵאֲמָצִי הַשְּׁכָנוּעַ שְׁלָהֶם וְשֶׁל קְרוֹבֵי
הַמִּשְׁפָּחָה לֹא הוֹעִילוּ. עֲבוּרָם הִיָּה זֶה אֶסוֹן
נוֹרָא.
הָאִם פְּרָצָה שׁוֹב בְּבִכֵי מֵר וְקוֹרֵעַ לֵב. "רֹאבִי!",
זָעָקָה, "רַק אַתָּה אוֹלִי תוֹכֵל לְהַצִּיל אֶת בְּתוּנִי".
"מִדּוּעַ דּוֹקָא אָנִי?", שְׁאַלְתִּי בְּתַמְהוֹן.
הָאִם סִפְרָה, שְׁלִפְנֵי חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה
הַשְּׁתַּתְּפָה הַבֵּת ב'קִמְפּ אֲמוֹנָה'
. זְמַן רַב אַחֲר־כֵּךְ הִיָּתָה מְדַבֵּרַת בְּעֶרְגָה עַל
הַיָּמִים שֶׁבִלְתָּה בְּמַחְנֵה-הַקִּיץ
לְדַבְּרֵי הָאִם, הִיא גַם דְּבָרָה עָלֵי בְּהֶעֱרָצָה
לְכֵן הַנִּיחָה שֶׁתִּסְכָּיִם לְהַפְגֵּשׁ אֶתִּי, אֲךָ
שֶׁסְּרָבָה לְשׁוֹחַח עִם שׁוֹם אִישׁוּיַת רַבְּנִית.
לֹא הִשְׁתַּהִיִּיתִי לְרָגַע. חִיַּגְתִּי אֶת מִסְפֵּר הַטֵּלְפּוֹן
שֶׁמְסַרָּה לִי הָאִם
קוֹלָה שֶׁל בַּחֲוָרָה צְעִירָה עָנָה לִי. הִיא הִיָּתָה
קָרָה וְעֵנִינִית:
"אִם זֶה בְּעֵינַיִן נִשְׁוֹאִי, חֲבַל עַל זְמַנְךָ, רֹאבִי".
בְּכָל זֹאת הַצְּלַחְתִּי לְהִסְכָּיִם אֶתָּה עַל פְּגִישָׁה
בְּלִתִּי מַחִיבַת.
לְפָגִישָׁה הִיא הִגִּיעָה עִם חֲבֵרָה הַגּוֹי. נִסִּיתִי
לְהִסְבִּיר לָהֶם מִדּוּעַ אֵינִי הֵם מִתְאַיְמִים.
טְעַנְתִּי, שֶׁמְדַבֵּר בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת שׁוֹנִים,
שִׁילְדִיָּהֶם יִהְיוּ קְרוּעִים בֵּין שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת,
וְכִי בְּסוֹפּוֹשְׁלֵדְבֵר, נִשְׁוֹאִים כְּאֵלֶּה דִינָם
לְהַכְשֵׁל.
נִסִּיתִי לְשַׁכְנַעֵם, שֶׁלְטוֹבְתֵם כְּדֹאֵי שִׁינָשְׁאוּ
אִישׁ-אִישׁ לְבָנֵי עַמוֹ. אֲךָ לֹלֵא הוֹעִיל. לֹא
אֲמַרְתִּי נוֹאֵשׁ,

לְמַחְרַת טִלְפְּנִיתִי שׁוֹב אֶל הַבֵּת, וּבִקְשָׁתִי
שֶׁתְּבוֹא לְפָגִישָׁה נוֹסֶפֶת. "הַפְּעַם, אָנָּא, בּוֹאִי
לְבִדְךָ", בִּקְשָׁתִי.
שְׁעוֹת אֲרָכוֹת יִשְׁבַּתִּי עִם הַבֵּת. הַתְּחַלְנוּ
לְשׁוֹחַח עַל דָּא וְעַל הָא, הַעֲלִינוּ זְכָרוֹנוֹת מִיָּמֵי
ה'קִמְפּ'
, וְהִשְׁתַּדְּלִיתִי שֶׁהַשִּׁיחָה תִּהְיֶה נְנוּחָה וּלְבָבִית.
שֶׁכַּחְנוּ לְגַמְרֵי אֶת מְטָרַת הַפְּגִישָׁה, וּפְשׁוּט
הַפְּלָגְנוּ בְּזְכָרוֹנוֹת.
הַעֲלֵאת הַחֲוִיּוֹת הַצִּיִּתָּה אוֹר בְּעֵינֶיךָ. הִיא
סִפְרָה עַל דְּבָרִים שֶׁכָּבֵר הַסִּפְקָתִי לְשַׁכַּח.
לְבִסּוֹף הִיא הִגִּיעָה לְתֹארוֹ ה'טִישׁ' שֶׁעֲרַכְתִּי
אֲז בְּאַחַת הַשְּׁבֵתוֹת.
הִיא דְּבָרָה עַל הַטְּקָס כְּעַל הַחֲוִיָּה הַמְּסַעִירָה
שְׁחוֹתָה שָׁם. הִיא דְּבָרָה בְּגַעְגּוּעִים עַל הַשִּׁירָה
וְעַל הָאוֹיָרָה הַקְּדוּשָׁה
. רֹאִיתִי שֶׁהִיא הוֹלְכַת וְנִסְחַפְתָּ. וְאֲז בָּא הַרְגַע.
לְפִתְעַ הִיא הִשְׁעִינָה אֶת רֹאשָׁה עַל שְׁתֵּי יָדֶיהָ'
וּפְרָצָה בְּבִכֵי עַז
. יוֹתֵר מִשְׁעָה שְׁלֵמָה בְּכַתָּה בְּכִי חֲרִישִׁי.
לֹא הִפְרַעְתִּי לָהּ. כְּשֶׁהֲרִימָה אֶת רֹאשָׁה,
אֲמָרָה מִשְׁפֵּט קֶצֶר אֶחָד: "לֹא אֶתְחַתֵּן
אֶתוֹ!"...
מֵאוֹת זוּגוֹת הָעֵינַיִם שֶׁהָיוּ נְעוּצוֹת בְּרַב הַכֵּט כָּל
אוֹתָה שְׁעָה, הָיוּ לַחֹת אֲךָ הֵן.
"מֵאֲז", סִיִּם הָרַב הַכֵּט אֶת דְּבָרָיו, "הַחֲלַטְתִּי
שְׁאֵת ה'טִישׁ' הַזֶּה, אֲעַרְךָ,
וְיִהְיֶה מָה - לֹא חָשׁוֹב בְּאֵילוֹ נִסְבוֹת. יִהְיֶה זֶה
חֵק וְלֹא יַעֲבֹר".
(מֵתוֹךְ עֵיתוֹן "תּוֹרַתְךָ שֶׁעֲשׂוּעִי" 352)